

Datum 2023-05-29

Informationsklass Öppen

Diariernr (åberopas) A135.362/2023

Saknr 000

Polismyndigheten
Rättsavdelningen

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet
li.remissvar@regeringskansliet.se
i.transport.remissvar@regeringskansliet.se

Er referens L12023/01973

Kommissionens förslag om (1) nytt körkortsdirektiv och (2) direktivet om vissa körkortsåterkallelers effekt inom unionen

Sammanfattning

Polismyndigheten avstryker förslaget om införandet av noll som angivet gränsvärde för alkohol i blodet för förare med provotid (artikel 15 i körkortsdirektivet). Befintliga mätinstrument och metoder möjliggör inte en säker mätning av en sådan nollgräns. Gränsvärdena för rattfylleri är lågt satta i Sverige och dessa bör därför gälla även under provotiden.

Polismyndigheten ser positivt på införande av digitala körkort. Förslaget (artikel 5 i körkortsdirektivet) är dock svårbedömt eftersom det är oklart vilken teknik som ska användas för att kontrollera körkortet.

Förslaget om beledsagad körning bör ses över för att bättre spegla direktivets syfte (artikel 14 i körkortsdirektivet). Det framstår t.ex. som tveksamt ur trafiksäkerhetssynpunkt att 17-åriga förare ges behörighet att framföra tunga lastbilar.

Polismyndigheten bör beviljas direktåtkomst till uppgifter som Transportstyrelsen har tillgång till genom EU:s system för utbyte av körkortsinformation mellan EU-länder (RESPER). Det skulle innebära en avsevärt förbättrad möjlighet för Polismyndigheten att kontrollera utländska körkort.

Övriga förslag tillstryks.

Polismyndighetens synpunkter

Nytt körkortsdirektiv, artikel 5

Polismyndigheten ser positivt på införande av digitala körkort. I dagsläget är det inte tydligt vilken teknik som ska användas för att kontrollera körkortet. Innan en sådan teknik specificerats är det för Polismyndigheten svårt att ta ställning till förslaget och överblicka vilka tekniska anpassningar som behöver ske. För det fall mer omfattande tekniska anpassningar behöver göras är det viktigt att införlivandetiden inte blir alltför kort.

Nytt körkortsdirektiv, artikel 14

Förslaget om beledsagad körning i artikel 14 bör ses över för att bättre spegla direktivets syfte. Förslaget innebär bl.a. att förare från 17 år kan ges behörighet att framföra tunga lastbilar. Polismyndigheten ställer sig tveksam till att detta kommer att bidra till en ökad trafiksäkerhet. Vidare finns inget uttryckligt krav på att medföljande förare ska vara nykter vid körningen. I svensk rätt anses den som har uppsikt över övningskörning som förare och kan dömas för rattfylleri. Polismyndigheten förutsätter att en liknande bestämmelse införs avseende beledsagad körning när direktivet genomförs i svensk rätt.

Nytt körkortsdirektiv, artikel 15

I artikel 15 föreslås att medlemsstaterna ska fastställa bestämmelser om påföljder för nya förare som kör med en alkoholhalt i blodet överstigande 0,0 g/ml. Polismyndigheten anser att en sådan nollgräns medför en rad utmaningar. I Sverige är gränsvärdena för rattfylleri 0,2 promille i blodet eller 0,10 milligram per liter i utandningsluften, vilket är bland de lägsta gränserna för straffansvar inom EU.

Alkoholutandningsprov sker i Sverige med hjälp av sållningsinstrument och bevisinstrument. Sållningsinstrument är ett instrument som anger hur alkoholkoncentrationen i utandningsluft förhåller sig till ett i förväg inställt gränsvärde och bevisinstrument är ett instrument som ger ett noggrant värde på alkoholkoncentrationen i utandningsluft.¹ Det svenska provtagningssystemet är effektivt, pålitligt och accepterat bland allmänheten och det finns ingen alkoholutandningsutrustning som med säkerhet klarar av att mäta en nollgräns av alkohol. På grund av mätosäkerheten i kalibreringen, metoden och mätutrustningen är det i praktiken nödvändigt med en straffbarhetsgräns över noll.

¹ Rikspolisstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om alkoholutandningsprov med sållningsinstrument och bevisinstrument m.m. (RPSFS 2012:19), FAP 333-2.

Därtill bör följande omständigheter beaktas vid övervägande av förslaget. Myndighetens utandningssystem är inte anpassat för att skilja mellan två olika typer av förare. De mätinstrument och metoder som Polismyndigheten använder är anpassade efter de gränsvärden som gäller för rattfylleri i Sverige. Det kräver stora förändringar i systemen för att kunna tillämpa 0,10 milligram per liter för utandningsluft för vissa förare och en nollgräns för andra. Det kan också nämnas att för bevisinstrument har viktiga funktioner stängts av för prov med analysresultat under straffbarhetsgränsen för att inte underkänna bevisprov i onödan. Det gäller i första hand detektion av munalkohol (kvarvarande alkohol i munnen efter ett intag) som är mycket svår att upptäcka på låga nivåer. Vid en nollgräns måste vidare en observationstid om 15 minuter före genomförande av bevisprov återinföras och säkerhetsavdrag beräknas om. Detta kommer att resultera i ett stort bortfall av bevisprov, en osäkerhet under observationstiden samt en ökad tidsåtgång.

Mot bakgrund av det ovan anförda avstyrker Polismyndigheten förslaget avseende noll som angivet gränsvärde och förordar att gränsvärdet under prövotiden istället anpassas till de gränsvärden som gäller för rattfylleri i Sverige. Dessa gränsvärden kan hanteras med Polismyndighetens befintliga mätinstrument och metoder.

Nytt körkortsdirektiv, RESPER

Av 4 kap. 23 § vägtrafikdataförordningen (2019:382) framgår att Transportstyrelsen får medge Polismyndigheten direktåtkomst till uppgifter som Transportstyrelsen har tillgång till genom EU:s system för utbyte av körkortsinformation mellan EU-länder (RESPER). Polismyndigheten har dock ännu inte beviljats direktåtkomst. Det är av stor vikt att denna åtkomst upprättas då en sådan åtkomst skulle innebära en avsevärt förbättrad möjlighet för Polismyndigheten att kontrollera utländska körkort.

Konsekvenser för Polismyndigheten

Det är inte möjligt att på befintligt underlag bedöma vilka ekonomiska konsekvenser förslagen kommer att få för Polismyndigheten.

Detta yttrande har beslutats av juristen Tony Back. Ärendet har föredragits av juristen Kristina Demierre. Chefen för rättsavdelningen Gunilla Hedwall och forensikern Andreas Andersson har deltagit vid den slutliga handläggningen. Rikspolischefen Anders Thornberg har informerats om yttrandet.

POLISMYNDIGHETEN

På avdelningschefens vägnar

Tony Back

Kristina Demierre

Remissvaret har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Kopia till

Justitiedepartementet (PO)
Arbetsstagarorganisationerna
Rikspolischefens kansli